

Fast on Friday

עשרה בטבת שחל בערב בשבת

Tenth of Tevet Fast:

Topic discussions:

- Why do we fast?
- Why do we fast even if it falls out on Friday? Why is it not pushed off?
- Do we pray Minha early, with Sefer?
- Any restrictions from preparations for Shabbat, i.e., showering, shaving etc.?
- How about tefillin?
- If one has a Yahrtzeit fast on Friday. Do they also fast?

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

אומרו אפילו בשוק: ואמר ר'בה כי חזון בי רב הונא איבעיא לן: בר כי רב דיתבי בתעניתא במעלי שבתא מהו לאשלומי לא הוה בדיחא אתאי לקמיה דרב יהודה ולא הוה בדיחא אמר רבא נחוייה אנן דתניא ^ד^ה ט' באב שחל להיות בשבת [וב]

בכל מערבין פרק שלישי עירובין מא.

מפורת הש"ס

עין משפט
נר מצות

ק"א ב מ"י מ"ה חס"י
מנצח חס"ה ז סחג
טען ג טע"ע ח"ה מ"י
סענע טע"ז ג:
ג [מ"י מ"ה חס"י חס"י
מנצח חס"י טו:]

דף נ"ח ע"ב

[illegible]

רבינו חננאל

ביצה בטולדות צפי ר"ח קס
לר"ע הרפואים לגמע
לפיכך סתק על מה שראה ולא יד
מליזה לפיכך חל חשעה בלב בער
א אתם מורים בתשעה

ובן ערב תשעה באב שחל להיות בשבת
אוכל ושותה כל צרכו ומעלה על שולחנו
אפילו כסעודת שבת בשעתו חל להיות
ותשעה באב עררב שבח מביאין אל כביצה
ואוכל כדי שלא יכנס לשבת כשהוא מעונה
(*) תניא אמר רבי יהודה פעם אחת היינו יושבין
לפני ר"ע ותשעה באב שחל להיות בנ"ש היה
והביאו לו ביצה מגולגלת וממנה בעל מלא
ולא שיהיה חלה לה אלא להראות לתלמידים
הלכה ורבי יוסי אומר מתענה ומשלים אמר
הזן ר' יוסי אי אתם מודים לי בב' באב שחל
להיות באחד שבשב שמפסיק מבעוד יום
אמרו לו כהן אבל מה להם מה לי לכנס בה
כשהוא מעונה מה לי לצאת ממנה כשהוא
מעונה אמרו לו אם אמרת לצאת ממנה
שחור אבל ושתה כל היום כולו תאמר
לכנס בה כשהוא מעונה שלא אכל ושתה
כל היום כולו ואמר עולא חללא רבי יוסי

[illegible][illegible]

הנהגות הב"ח

(א) שם' כשהוא תמינה
תמיל' תמיל' וניב' תמיל'
ותמיל': (ב) רמ"י ד"ס
שם' יום טוב דדבריהם
טוב' ד"ס:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אי אתם מודים
ובר' אע"פ שכתב השם
בראשית. ע"י תנ"ך דף
ל ע"כ תוס' ד"ה כל
הטעם: ב"א"ר באיזה
דבר: בסוף ונחם נח

Rabbah relates yet another legal discussion that occurred in the yeshivah of Rav Huna:
ואמר רבה — And Rabbah said: כי הוּינן בי רב הונא — When we were in the yeshiva of Rav Huna, בר בי רב דיתיב בתעניתא במעלי שבתא — we inquired [of Rav Huna]: מהו לאשלומי — what is the law concerning completing the fast (i.e. should he fast until definite nightfall)?^[37] לא הוה — It was not in his hands (i.e. Rav Huna did not know the answer to this question).

Rabbah continues his narrative:

ואתאי לקמיה דרב יהודה — I came before Rav Yehudah, ולא הוה בידיה — and it was not in his hands (i.e. he did not know the answer either).

Rava comments on this question:

דתניא — רַבָּא אָמַר רַבָּא נְחֻיָּיה אֲנִי — Rava said: Let us see if we can find an answer to this query. For it was taught in a Baraisa: תַּשְׁחָה בְּאַב שְׁחָל לַהֲיוֹת בְּשַׁבָּת — TISHAH B'AV^[38] WHICH FALLS ON THE SABBATH,

37. *Tur (Orach Chaim 249)* concludes from our Gemara that it was the custom of pious men and Torah scholars to fast on Friday in order to increase their appetite for the Sabbath meal. *Mishnah Berurah* (249:18) comments that the custom today is to eat on Fridays, unless eating would severely diminish one's appetite for the evening meal.

38. There are three types of fasts. A public fast, a private fast to fulfill a vow, and a fast after a frightening dream. All three fasts normally extend until night has definitely begun, a time referred to as צאת הכוכבים, when three medium stars appear (see *Shulchan Aruch Orach Chaim 562:1,4*).

However, when one of these fasts occurs on Friday, a complication arises. If one were to fast until nightfall his fast would extend into the Sabbath, which began earlier, either at sunset or at the time of the evening prayer. It is prohibited by Biblical law to fast on the Sabbath in most cases (see *Orach Chaim 288:1, Beur Halachah* (ר"ה אסור). A notable exception is a fast undertaken after a frightening dream (*Orach Chaim 288:4*).

Therefore, our Gemara debates whether a public fast (today, only the fast of the tenth of Teves occurs on Friday) or a private fast may be continued past the Maariv prayer or past sunset on Friday (see *Orach Chaim 249:4* with *Beur Halachah*).

However, *Beis Yosef (Orach Chaim 249)* cites *Raavad* that one may certainly *not* fast beyond sunset. According to *Raavad*, then, our Gemara debates only whether one may fast *until* sunset after the evening prayer.

39. The ninth day of Av is a public fast day which commemorates the destruction of both Temples.

— that is **היום כולו** — **BECAUSE HE ATE AND DRANK THE ENTIRE DAY**. The short while that he abstains from food at the end of the Sabbath does not adversely affect him. **תאמר ליקנס בה כשהוא מעונה** — **HOWEVER, WOULD YOU SAY TO ENTER [THE SABBATH] WHILE SUFFERING** from hunger is permitted? Of course not, **שלא אכל ושתה כל היום כולו** — **SINCE HE DID NOT EAT OR DRINK THE ENTIRE DAY** on Friday. After a day-long fast, even a short period of abstention aggravates one's hunger and detracts from the spirit of the Sabbath.

ואמר עולא הלכה כרבי יוסי — **And Ula said: The halachah is like the opinion of R' Yose**, who maintains that a fast must be continued until nightfall, even on Friday.

7. He ate the egg in this manner in order to minimize his enjoyment of food on Tishah B'Av, which is a very stringent fast day.
8. R' Yose claims that R' Yehudah misunderstood R' Akiva's actions. According to R' Yose, R' Akiva was dangerously ill that year, and he needed to eat before the conclusion of the fast. Therefore, we may not infer from that incident that a fast need not be completed on Friday (see [*Tosafos* ד"ה ביצה](#)).
9. The Rabbis R' Yose addresses are not identified in the Gemara. Presumably, they are R' Yehudah's colleagues or students who agreed with him.
10. It is impossible to ascertain the exact moment that Tishah B'Av begins. Hence, one must stop eating before the Sabbath day ends, when he is certain that Tishah B'Av has not yet begun ([*Tos.* ד"ה אי](#)).

[illegible]

(ה) להחמיר. ודוק! ג' לחנוך, אבל חששנו מאז חסריות להפליא
(מלקות) שכן מקד סוף (ס):
ב. צומות הללו חרץ מחשעה באב
(א) ג (ב) (ג) מותרים ברחיצה וסיכה ונעילה
הסגור וחשימוש המטה, ואין צורך להפסיק בהם מבעור
יום:
ג. ד (א) 'כל ארבעה צומות הללו אם חלו להיות
בשבת נדחין לאחר השבת: הנה ולא ה' חל
(ד) 'ד' מעריבם, ו' קורס בשבת ותנחם 'חל' (ג'י) ולא יס
חשש כיום התענית מעריבם, טענין להפגל חמשה ולקחת 'חל'
לאחריו עושן (כ) החפס (עין) לעיל שכן רמז סוף ד' אם
משלישן התענית:

[illegible]

If any of the four fasts happens on shabbat, we push it off to Sunday (except Yom Kippur).

It happens to be Asara Betevet never falls out on shabbat.

Why is Asara Betevet so unique, that we fast even on a Friday?

אבודרהם - סדר תעניות

חילוק יש ביניהם שארבעת
הצומות הם נדחים לפעמים
כשחלו בשבת, חוץ מעשרה
בטבת שאינו חל לעולם
בשבת, אבל הוא חל לפעמים
ביום ששי ומתעניין בו ביום.
ואפילו היה חל בשבת לא היו
יכולים לדחותו ליום אחר,
מפני שנאמר בו (יחזקאל כד. ב)
בעצם היום הזה כמו ביום
הכיפורים, ושאר הצומות
אינן חלים לעולם ביום ששי.

שונה תענית עשרה בטבת בחשיבותו משאר התעניות, דאילו שאר התעניות צבור שחלים בשבת, אין מתענים בהם, אלא דוחים אותם לאחר השבת, חוץ מצום יום הכיפורים. ואילו עשרה בטבת אם היה חל בשבת היו מתענים בשבת. וז"ל הבית יוסף (סי' תקנ'): וה"ר דוד אבודרהם כתב בהלכות תענית (עמ' רנד') שעשרה בטבת משונה הוא משאר תעניות שאם היה חל בשבת לא היו יכולים לדחותו ליום אחר מפני שנאמר בו (יחזקאל כד' ב') 'בעצם היום הזה' [וְהָיָה דְבַר ה' אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בָעֶשְׂרִי לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר: בֶּן אָדָם כְּתוּב לָךְ אֶת שֵׁם הַיּוֹם אֶת עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה סֻמָּךְ מֶלֶךְ בְּכָל אֵל יְרוּשָׁלַם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה]. כמו ביום הכיפורים [וְכָל מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ בְעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כִּי יוֹם כְּפָרִים הוּא וְגו']. – ויקרא כג' כח' ולא ידעתי מנין לו זה, עכ"ל. (אמנם צום עשרה בטבת לעולם אינו חל בשבת. (אבודרהם – שם)

ועוד שונה צום עשרה בטבת משאר תעניות צבור שאינם חלים בערב שבת (אבודרהם שם. עי' מ"ב סי' תקנ' ס"ק י') ואילו תענית עשרה בטבת חל לפעמים בערב שבת כמו בשנה זו.

If Asara Betevet falls out on Friday one must fast and if it would have fell out on shabbat one would have to fast- since it says "on this very day" like Yom Kippur.

No other fast falls out on a Friday.

Additional answers:

הגר"ח

ראש השנה - י"ח ע"ב

חדושי

בדין תענית עשרה בטבת

ר"ה דף יח ע"ב. הנה הבי"י (אורח סי' תק"ג) כתב בשם האבודרהם דאם היה אפשר שיתחיל עשרה בטבת בשבת היו מתענים אפילו בשבת, משום שנאמר בו בעצם היום הזה כמו ביר"כ, אלא שאינו יכול לחול בשבת. וצריך ביאור מ"ש עשרה בטבת משאר תעניות. והנה תענית חלום מתענין אפילו בשבת, וחזו"ן מזה דשי"ך תענית בשבת, רק דבכל מקום נדחה התענית מפני השבת משום דגם למחר יכולים להתענות על זה, ולמה שיתענו בשבת, אבל אם היה צריך להתענות דוקא בשבת וא"א לדחותו למחר, שפיר נוכל להתענות בשבת, ולפיכך בתענית חלום דאמרינן בגמ' שבת (דף י"א ע"ב) דיפה לחלום כשמתענין בו ביום א"כ אין לדחותו למחר, לכן מתענין שפיר בשבת. וזהו החילוק בין עשרה בטבת לכל התעניות, דכל התעניות מתענים מפני המאורעות שארעו וחלו בחודש כדרכיב בקרא, א"כ יכולים להתענות גם למחר, ולכן כשחל בשבת נדחה למחר, אבל בעשרה בטבת דכתיב "בעצם היום הזה" (עי' ר"ה דף י"ח ע"ב), א"כ הוא דין דוקא באותו יום, וע"כ א"א לדחותו למחר, ושפיר היה אפשר להתענות אף בשבת. [א"ה, עיקר יסוד זה כי כ' בסניח מצוה שא ע"ש שהאר"י בזה, וע"ע בקונטרס חנוכה ומגילה סי' ח מה שהביא מהגר"י דצ"ל בענין זה].

Since the fast not just an occurrence that happened connected to a month like the other fasts, it is rather a specific day. For this reason, one has to fast on the day and cannot push it off.

בני יששכר - מסעו טבת - מאמר יד

(א) כתבו הראשונים (אבודרהם סדר תעניות) אלמלא היה באפשרי על פי קביעות שיארע צום העשירי בשבת היה דוחה שבת, דכתיב ביה (יחזקאל מ' ג) עצם היום הזה כמו ביום הכפורים, (אבל על פי קביעותינו לא משכחת לה דאיקלע בשבת), וגראה לפי זה, דסוזה לסדר חכמי הדור בעת ההוא, דהנה (תענית נ"ט) אמר ר' יוחנן (על צום החמישי) אלמלא הייתי באותו הדור קבעתי בעשירי שרוב של היכל בעשירי נשרף (כי ביום התשיעי לעתותי ערב הציתו בו את האור ורובו נשרף בעשירי), ומקשו ורבנן (היינו לסה קבעוהו בתשיעי), ומשני אתחלתא דפורענותא עדיפא (היינו העיקר יש להתאונן על התחלה), וגראה דחכמי הדור למדותו מדברי הנביא שאמר כנבואה חסרת צום העשירי שראוי לדחות את תשבת יותר מן שארי הצומות אשר בהם חרבה בית מקדשינו, אבל הוא, להיות זה היום היה אתחלתא דפורענותא (יחזקאל מ' ג) בו ביום סמך מלך ככל וצר על עיר הקודש, חש"י יהפכו לששון ולשמחה.

Since as we learn about the day, we will notice it is the beginning of the destruction, this is supported by the idea that the beginnings are the worst, for this reason, one has to be fast on this specific day.

Why do we fast?

עשרה בטבת הוא יום תענית ציבור, מפני שביום זה החל נבוכדנצר מלך בבל במצור על ירושלים, וכמ"ש (מלכים ב' פרק כה' א'-ד') וַיְהִי בַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ, בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי, בָּעֶשְׂרֹן לַחֹדֶשׁ, בָּא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל, הוּא וְכָל חֵילוֹ, עַל יְרוּשָׁלַם וַיִּחַן עָלֶיהָ וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דָּיֵק סָבִיב; וַתָּבֹא הָעִיר בַּמָּצוֹר עַד עֲשָׂתִי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמָלְךְ צִדְקִיָּהוּ. בַּתְּשַׁעָה לַחֹדֶשׁ - וַיַּחֲזֶק הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא הָיָה לָהֶם לֶחֶם לָעַם הָאָרֶץ; וַתִּבָּקַע הָעִיר וְגו' ". ולכך חייבים להתענות בו (שו"ע או"ח סי' תקמט' סעי' א').

ביום עשירי לחודש טבת, סמך מלך בבל על ירושלים כדי להחריבה, כמו שנאמר בספר יחזקאל (פרק כד) "וַיְהִי דְבַר ה' אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי (הוא חודש טבת) בָּעֶשְׂרֹן לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר, בֶּן אָדָם! כְּתוֹב לָךְ אֶת שְׁם הַיּוֹם אֶת עֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה, סָמֶךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל יְרוּשָׁלַם בָּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה."

On the tenth day of the month of Tevet, the King of Babylon surrounded the city of Jerusalem with the intention to destroy it, as the verse in Yechezkel (Chapter 24) states: "The word of Hashem came unto me on the tenth month (Tevet) of the ninth year on the tenth day of the month saying, 'Son of man, write for yourself the name of this day, the essence of this very day, for on the essence of this day did the King of Babylon besiege Jerusalem.'"

ולפיכך אנו מתענים ביום עשירי בטבת, כדי להכניע לבבינו לשוב בתשובה שלימה, ולהתחנן לפני אלוהינו שירחם עלינו וישוב לגאלינו גאולת עולמים. וכמו שכתב רבינו הרמב"ם, שכל ישראל מתענים בימים שאירעו בהם צרות לישראל, כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי תשובה, ויהיה זה זיכרון למעשינו הרעים, ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה, עד שגרם להם ולנו אותן הצרות, שבזיכרון דברים אלו נשוב להיטיב, שנאמר "וְהִתְנַדְּוּ אֶת עֲוֹנָם וְאֶת עֹן אֲבֹתָם".

We therefore fast on the Tenth of Tevet in order to humble our hearts into repenting fully and to beseech Hashem to pity us and redeem us completely. The Rambam writes: "The entire Jewish nation fasts on days which tragedy has befallen Israel in order to awaken their hearts and open the pathways of repentance for them. This in turn will serve as a memorial of our grievous actions and the actions of our forefathers which are similar to our current evil behavior and this eventually caused suffering to befall them and us. When we recall these things, it will cause us to return to the proper path, as the verse states, 'And they will confess their sins and the sins of their fathers.'"

הכל חייבים להתענות ביום עשירי בטבת, ופורץ גדר ישכנו נחש, אבל קטנים, דהיינו בן שעדיין לא מלאו לו שלש עשרה שנים ויום אחד, ובת שלא מלאו לה שתיים עשרה שנים ויום אחד, פטורים לגמרי מן התענית, ואינם צריכים להתענות אפילו כמה שעות, ואפילו אם יש בהם דעת להתאבל על חרבן ירושלים, כל שלא הגיעו למצוות הרי הם פטורים מתעניות אלו. ואפילו אם רוצים להחמיר על עצמם ולהתענות יש למחות בידם שלא יעשו כן.

Everyone is obligated to fast on the Tenth of Tevet and no one may exclude himself. However, children, meaning boys under the age of thirteen and girls under the age of twelve, are completely exempt from this fast and they are not even obligated to fast for several hours. Even children who are intelligent enough to mourn over the destruction of the Bet Hamikdash are exempt from these fasts as long as they have not yet reached the age of Bar/ Bat Mitzvah. Even if they would like to act stringently and fast, their parents should object to them doing so.

ומעוברות ומניקות פטורות מלהתענות בשבעה עשר בתמוז, בצום גדליה ובעשרה בטבת. (ולענין תשעה באב נתבאר בזמנו. ואפילו אם רוצות להחמיר על עצמן ולהתענות יש למחות בידן.

ולענין זה נקראת מעוברת כל שהוכר עוברת, דהיינו שעברו שלושה חודשים מתחילת הריונה. ואם סובלת ממחשבים והקאות פטורה מכל התעניות הללו גם קודם עבור שלושה חודשים מתחילת הריונה, ובפרט אם עברו כבר ארבעים יום מתחילת הריונה.

ודין המינקת כבר ביארנו כמה פעמים, שמעיקר הדין מינקת היא כל אשה בתוך עשרים וארבעה חודשים אחר לידתה, שבתוך הימים הללו היא חלושה מאד, ועדיין ללא שבה לאיתנה הראשון, ועל כן פטורה מן התענית. ומכל מקום, אשה שיודעת שיש בכחה להתענות בקלות, נכון שתחמיר על עצמה להתענות בימים אלה, והכל לפי הרגשתה

Pregnant and nursing women are exempt from the fast of the Tenth of Tevet and they may not act stringently and fast. The definition of "pregnant" regarding this law is when the woman's pregnancy is noticeable, meaning that at least three months have elapsed from the beginning of her pregnancy. However, if the pregnant woman suffers from pain and vomiting, she is exempt from the fast even in the beginning stages of her pregnancy, especially if forty days from the onset of the pregnancy have already elapsed.

Pregnant and nursing women are also exempt from the fasts of the Seventeenth of Tamuz and the Fast of Gedalya (their obligation to fast on Tisha Be'av has already been explained in a special Halacha).

Regarding the exemption of a nursing woman from the fasts mentioned above, according to the letter of the law, any woman who has given birth within twenty-four months, during which time she is especially weak, and has not yet returned to her original strength is exempt from fasting. Nevertheless, if such a woman knows that she has the strength to fast easily, it is correct that that she acts stringently and fast. However, this all depends on how the woman feels.

ומשלימין התענית עד צאת הכוכבים (עי' שו"ע סי' רמט' סעי' ד') אע"פ שנכנס לשבת כשהוא מעונה (עי' מג"א סי' רמט' ס"ק ז'). ובזה גם תענית עשרה בטבת שונה משאר תעניות, כמו שכתב בספר בן איש חי (ש"ב פ' לך לרכג'): כל תענית יחיד שאין קבוע לו זמן, שיוכל להתענות באיזה יום שירצה, אין מתענה בערב שבת. אבל אם זמנו בערב שבת, כגון תענית יארציי"ט, או תענית שבעה באדר, או תענית ערב ראש חדש, מותר להתענות בערב שבת, אך לא ישרים עד צאת הכוכבים, ויקבל אותו מעיקרא אדעתא דהכי. ורק עשרה בטבת שחל בערב שבת צריך להשלים עד צאת הכוכבים.

האדמו"ר מגור בעל ה'פני מנחם' זצ"ל ביאר הדבר, בפיוט שאנו אומרים בזמירות שבת 'נחלת יעקב יירש בלי מצרים נחלה' שבת היא נחלה בלי מצרים (עי' שבת קיח.), ובעלמא קיי"ל דאסור להיכנס לשבת כשהוא מעונה, אבל בעשרה בטבת הותר, ואפשר מפני שבני ישראל משתוקקים לבנין בית המקדש, וגם בית המקדש נקרא 'נחלה', כמו שאז"ל (מגילה י.) 'נחלה' זו ירושלים. כתיב (ירמיה יב' ח') היתה נחלתי כאריה ביער. היינו אפילו כשבנ"י בגלות ג"כ נקרא נחלתי. (פני שבת)

The Ben Ish Hai (Rav Yosef Haim of Baghdad, 1833-1909) rules that one should not take upon himself a voluntary Ta'anit Yahid (private fast) on a Friday. A person who wishes to accept upon himself a personal fast should not schedule the fast for Friday. The exception to this rule, the Ben Ish Hai writes, is fasts that one observes to commemorate a particular occasion. For example, many people have the custom to fast each year on the Yartzheit of a parent. If the Yartzheit falls on Friday, it is permissible to observe a fast on that day. Similarly, those who customarily fast on Ereb Rosh Hodesh (known as "Yom Kippur Katan") may observe the fast when Ereb Rosh Hodesh falls on Friday.

However, the Ben Ish Hai writes, when a person observes a fast on Friday, he should not fast until nightfall, as it is inappropriate to begin Shabbat in a state of discomfort. Therefore, when such an occasion falls on Friday, one should take it upon himself to fast only until midday or until some point before nightfall. Hacham Ovadia Yosef adds that in such a case one may recite Arvit early, before sundown, and then fast until sundown, at which point he should recite Kiddush and eat. In the summer months, it is very common for communities to recite Arvit and accept Shabbat early, before sunset, and thus this Halacha becomes quite relevant. A person who is fasting on a Friday during the summer to mark an occasion such as a Yartzheit or Ereb Rosh Hodesh may fast until sunset and then recite Kiddush. (In the winter months, of course, it would be very difficult, or nearly impossible, to find a Minyan accepting Shabbat early, so this option is not practical during the winter.)

The only time when fasting is allowed on Friday until nightfall is the fast of Asara Be'Tebet, which (unlike other public fast days) occasionally falls on Friday. This fast is a "Ta'anit Sibur," a public fast day observed by all Jews, and therefore it applies at a higher level of stringency, allowing us to fast until nightfall even on Friday.

Summary: Generally speaking, one should not observe a fast on Friday, except for the fast of Asara Ba'Tebet. One may observe a voluntary fast on Friday only for the purpose of marking a particular occasion, such as a Yartzheit or Ereb Rosh Hodesh. In such a case, however, one should not fast until nightfall, and should instead take it upon himself to fast until some point prior to nightfall.

Should the Tefillin be Worn During Minha When Asara Be'Tebet Falls on Erebb Shabbat:

There is a custom among Kabbalists to wear Tefillin while praying Minha, but the consensus among Kabbalistic scholars is that Tefillin should not be worn during Minha on Erebb Shabbat, particularly when one is praying Minha close to the onset of Shabbat. The reason for this exception is that as the sanctity of Shabbat is setting in, Tefillin are inappropriate. This view is cited by the Be'er Heteb commentary to the Shulhan Aruch (Orah Haim 37:3) in the name of the Arizal (Rav Yishak Luria of Safed, 1534-1572) and the Shelah (Rav Yeshaya Halevi Horowitz, 1558-1630). The Kaf Ha'haim (Rav Yaakov Haim Sofer, Baghdad-Israel, 1870-1939) writes (in Se'if Katan 100) that this was the custom of the Kabbalists in Yeshivat Bet-El. This is also the opinion of Rav Hida, Petah Hadebir, and Shelah Hakadosh. Although the Sefer Mekor Hayim says to wear Tefillin during Minha on Friday afternoon, Rabbi Avner Efgin in his Sefer Dibrei Shalom volume 5 writes regarding that opinion and concludes that it is clear according to the Rashash that one should not wear Tefillin on Erebb Shabbat including the fast of Asara Be'Tebet.

Although the Shulhan Aruch rules explicitly that Tefillin may be worn on Erebb Shabbat until the period of Ben Ha'shemashot (the time between sunset and nightfall), the commentators explain that he is referring to somebody who had been wearing Tefillin since the morning. One should not, however, put on Tefillin in the afternoon on Erebb Shabbat.

This discussion becomes especially relevant when the fast of Asara Be'Tebet falls on Friday (as it does this year 2013, 5774). The custom in our community is to wear Tefillin during Minha on a fast day, and the question thus arises as to whether Tefillin should be worn when a fast is observed on Erebb Shabbat. Rav Haim Palachi (Turkey, 1788-1869), in his work Hikekeh Leb (vol. 1, Orah Haim 2), writes that Tefillin should not be worn during Minha on a fast day when it falls on Friday, just like on ordinary Fridays. This is the ruling followed by Hacham David Yosef, in his Halacha Berura (vol. 2, p. 190).

Summary: Although the custom in our community is to wear Tefillin during Minha on a fast day, if a fast day falls on Friday, Tefillin should not be worn during Minha.

צום עשרה בטבת שחל להיות בערב שבת מתפללין שחרית כשאר הצומות וכן במנחה, אך אין אומרים במנחה וידוים ולא נפילת אפים מפני שהוא ערב שבת (עי' מ"ב ס' תקנ' ס"ק יא'). ולגבי קריאת 'ויחל' במנחה דעת הב"י (שם) שקורין וכ"כ הרמ"א (תקנ' ג'). וכדלא שיטת השבלי הלקט ס' רסג' בהגה'). ואומר הש"ץ עננו בין גואל לרופא (מ"ב תקנ' ס"ק יא' ובס' תקסו' ס"ק ה') ואין אומרים אבינו מלכנו במנחה (עי' מ"ב ס' תרב' ס"ק ג').

כתב המשנה ברורה (סימן רנ' סק"ב) בהלכות ערב שבת: מצוה לטעום מכל תבשיל כדי לתקן יפה כהוגן. וא"כ האם מותר לטעום מתבשילי שבת בעשרה בטבת שחל בעש"ק. ועל כך כתב בספר שמירת שבת כהלכתה (חלק ב' ס' מב סעי' סא'): וכן בעשרה בטבת שחל בערב שבת מותר לטעום התבשיל שהכין לשבת אבל לא יבלע ממנו. ואם כבר בירך מותר לו לטעום מעט ולבלוע כדי שלא תהא ברכתו לבטלה. (שם בהערה)

ולענין רחיצה בערב שבת זו, כתב המשנה ברורה (ס' תקנ' ס"ק י'): אם חל עשרה בטבת בערב שבת, אין להחמיר ברחיצה בחמין מפני כבוד השבת.

כתב המשנה ברורה (ריש ס' תקמט'): וכל אלו הימים (ט' באב, י"ז בתמוז, ג' תשרי, י' טבת) כל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו בהם כדי לעורר הלבבות לפקח על דרכי התשובה ויהיה זה זכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה עד שגרם להם ולנו אותן הצרות שבזכרון הדברים אלו נשוב להטיב כמו שנאמר והתודו את עונם ואת עון אבותם וגו' ולכן חייב כל איש לשום אל לבו באותן הימים ולפשפש במעשיו ולשוב בהן כי אין העיקר התענית כמו שכתוב באנשי ניונה וירא ד' את מעשיהם ואמר חז"ל את שקם ואת תעניתם לא נאמר אלא את מעשיהם ואין התענית אלא הכנה לתשובה לכן אותם האנשים שכשהם מתענים הולכים בטיול ובדברים בטלים תפשו הטפל והניחו העיקר ומכל מקום אין לפטור את עצמו בתשובה בלבד כי ימים אלו הם מצות עשה מדברי הנביאים להתענות בהם וכמו שכתבנו למעלה, ע"ש.

Hypothetical question, if asara betevet was shabbat would we say anenu?

What would we read for sefer?